

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

วัดพระธาตุคุดยตุง ตำนานพระธาตุประจำปีกุน

วัดพระมหาชินธาตุเจ้า^๑ หรือเรียกโดยทั่วไปว่า วัดพระธาตุคุดยตุง ตั้งอยู่บริเวณส่วนที่เรียกว่า หน้าอกของคุดยนางนอน ตำบลห้วยไคร้ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่ของชาวเขา ซึ่งคุดยตุงมีระยะทางห่างจากอำเภอเมืองเชียงรายประมาณ ๔๖ กม. และมีพระธาตุคุดยตุงประดิษฐานอยู่บนยอดคุดย สามารถมองเห็นได้ในระยะไกลเนื่องจากพระธาตุคุดยตุง ตั้งอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณสองพันเมตร วัดพระธาตุคุดยตุงนั้น เป็นพระธาตุประจำปีเกิดปีกุน ในยามปกติมันจะต้องแสงอาทิตย์จนเป็นสีทองอร่ามตา สร้างความประทับใจให้กับนักเดินทางทุกคน

ตามตำนานสิงหนดิโยนก และตำนานพระธาตุคุดยตุงเมืองเชียงแสนกล่าวว่า พระพุทธเจ้าได้เสด็จมายังคุดยดินแดง ประทับบนหินก้อนหนึ่งมีรูปทรงเหมือนมะนาวผ่าซีก และทำนายว่าที่นี่จะเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุส่วนพระรากขวัญเบื้องซ้าย (กระดูกไหปลาร้า) และบอกพระอานนท์ว่าหลังพระองค์ปรินิพพาน ให้พระมหากัสสปะนำพระบรมสารีริกธาตุมาประดิษฐานที่นี่

พระธาตุคุดยตุง เป็นโบราณสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา สร้างมาแต่โบราณกาล หลักฐานแรกที่พระพุทธศาสนา เข้ามาประดิษฐานในล้านนา ตามประวัติได้กล่าวไว้พระมหากัสสปะเถระได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ ส่วนพระธาตุรากขวัญเบื้องซ้าย หรือกระดูกไหปลาร้าข้างซ้ายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มามอบถวายแด่พระเจ้าอชุตราช เจ้าผู้ครองนครนาคพันธ์โยนกชัยบุรี รัชกาลที่ ๓ แห่งราชวงศ์สิงหนวัติ เป็นประธานบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ณ คุดยดินแดง หรือคุดยตุง ในปัจจุบัน เมื่อแรกก่อสร้างพระสถูปเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ได้ทำธงตะขาบ หรือภาษาพื้นเมืองเรียกว่า “ตุง” ใหญ่ยาวหลายพันวา ปักไว้บนยอดคุดยดินแดงคู่กับพระธาตุ ตุงขนาดมหึมานี้ ได้ทอดร่มเงาปกคลุมบ้านเมือง ที่ตั้งอยู่บนที่ราบเบื้องล่าง ให้มีความร่มเย็น ยอดเขาอันเป็นที่ตั้งองค์พระธาตุ จึงได้รับการเรียกสืบต่อกันมาว่า “คุดยตุง”

ในปีพุทธศักราช ๑๔๕๔ ต่อมาอีก ๑๐๐ ปี มีพระอรหันต์รูปหนึ่ง ชื่อว่า พระมหาวชิรโพธิเถร ได้นำเอาพระบรมสารีริกธาตุมาถวายให้ พระเจ้ามังรายะนะธิราช แล้วจึงได้พร้อมใจกันนำเอาพระบรมสารีริกธาตุบรรจุขึ้นใหม่มาอีกองค์หนึ่ง คู่กับองค์เดิม

^๑ ชื่อตามจารึกหินอ่อนที่กรอบประตูพระอุโบสถ

ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๔๗๐ พระเจ้าครูบาเจ้าศรีวิชัย นักบุญผู้ยิ่งใหญ่แห่งล้านนา พร้อมด้วยคณะศรัทธา ได้เดินทางจาริกแสวงบุญ ทำการบูรณปฏิสังขรณ์องค์พระธาตุดอยตุง ด้วยแรงแห่งความศรัทธา พระครูบาเจ้าศรีวิชัย ได้ใช้เส้นทางแห่งนี้ เป็นทางเดินขึ้นองค์พระธาตุดอยตุง และคณะศรัทธาพุทธศาสนิกชาวจังหวัดเชียงราย ได้ยึดถือเป็นประเพณีการเดินทางจาริกแสวงบุญ สืบต่อมาเป็นเวลาช้านาน โดยกำหนดในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๔ หรือเดือน ๖ เหนือของทุกปี เป็นวันเดินจาริกแสวงบุญตามรอยครูบาเจ้าศรีวิชัย และวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ หรือเดือน ๖ เหนือของทุกปี เป็นวันนมัสการและสรงน้ำพระธาตุดอยตุง^๒

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

^๒ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย